

Ik laat graag werelden samenkomen

Over voorlichtingsbijeenkomsten palliatieve zorg aan de Marokkaanse gemeenschap

Samira Laaboudi is als vrijwilliger verbonden aan Stichting Gezondheid Allochtonen Nederland (SGAN). Van huis uit is Samira voorlichter in eigen taal en cultuur. Ze geeft informatie en advies aan migranten over verschillende gezondheidsthema's. Tevens is ze betrokken bij het [project 'In gesprek met de burger'](#).

Men staat niet stil bij palliatieve zorg

In het kader van dit project geeft ze voorlichting over de laatste levensfase aan een groep vrouwen met een Marokkaanse achtergrond. Volgens Samira staat men in de Marokkaanse gemeenschap niet zo stil bij palliatieve zorg. “Ze praten niet over ‘morgen ben ik er niet meer’.” Samira heeft als het ware een *brugfunctie*; als het gaat om palliatieve zorg, is dat een heel mooi breed onderwerp, aldus Samira”.

Wie ben jij dat je dit aan ons komt vertellen?

Wat vertelt Samira aan deze vrouwen tijdens zo'n voorlichtingsbijeenkomst? “Ik noem altijd het voorbeeld van onszelf hier in dit leven als een reiziger. Iedereen maakt een leven mee maar aan elk leven komt een einde. Wanneer weten we niet. Ik zet mensen aan het denken. Nu je je nog bewust bent, kun je keuzes maken hoe dat einde eruit komt te zien, ook als je daarvoor zelf te zwak bent of afhankelijk van anderen. Ik benoem de eerste partij waar je mee kunt praten: je eigen gezin, je nabestaanden of je mantelzorgers. Daarna komen de huisarts en de officiële zorginstellingen aan bod, te weten een verzorgingstehuis, opname in het ziekenhuis of een hospice. Men heeft nog altijd het idee van het oude bejaardenhuis tussen de oren waar je aan je lot achtergelaten wordt. Ik leg uit hoe dat tegenwoordig in Nederland in zijn werk gaat. Na afloop stel ik ook vragen aan de deelnemers. En krijg ik vragen terug: wie ben jij helemaal dat jij dit aan ons komt vertellen? Dan antwoord ik dat ze volgens de Koran de plicht hebben te weten wat ze te wachten staat. De islam zegt dat iemand zijn eigen kennis en mogelijkheden moet opzoeken. Dat houdt in: kennis opdoen van het land waarin je woont, de taal beheersen, de regels volgen en vooral dood en leven bespreken. Dat staat in de Koran en in de Hadith”.

Men kent eigen rechten en plichten niet

“Men is verdeeld in groeperingen”, vertelt Samira. “Je hebt de eerste generatie die helemaal geen afspraken maakt over palliatieve zorg of de laatste fase in het leven. Men is verzekerd om in het land van herkomst begraven te worden. Maar men staat niet stil bij het feit dat ze bijvoorbeeld verlamd kunnen raken of de diagnose kanker kunnen krijgen. Men weet niet dat je tijd moet nemen om bij de huisarts over dit soort dingen te praten. Kortom, men kent de eigen rechten en plichten niet.” “Mensen van Marokkaanse en Turkse afkomst nemen het heft niet in eigen hand en laten het aan de kinderen over. Die zijn meer geïntegreerd in deze samenleving.” De eerste generatie kwam naar Nederland met het idee rijk worden, werken en weer teruggaan. Het kwam niet bij ze op dat ze konden overlijden of ziek worden. Ze waren niet eens verzekerd. Ze vielen onder de verzekering van de moskeeën. Of de gemeenschap hield een inzameling. “Daarna vestigden ze zich hier en kregen kinderen dus namen ze zelf een verzekering. Maar over andere inhoudelijke zaken met betrekking tot palliatieve zorg en alles daaromheen, hadden ze niet nagedacht. Men maakt geen testament en bespreekt niet hoe ze hun oude dag willen ervaren”, legt Samira uit.

Nooit om de keukentafel gezeten

“Die voorlichting die ik geef, is voor sommigen echt een eyeopener. Vaak vraagt men mij of het nodig is dat je alles bespreekt. Mijn antwoord is dan dat wij niet in hun hoofd kunnen kruipen om te weten of zij iets belangrijk vinden of niet. Of ze behandeld willen worden of niet. Hoe weten wij of de stekker eruit mag of niet?” Ze gaan zich afvragen waar en bij wie ze terecht kunnen. Met wie moeten ze dat bespreken? Ze realiseren zich dat ze nooit om de keukentafel hebben gezeten met hun kinderen en het hierover hebben gehad. De voorlichting creëert bewustwording. Bewust zijn van het leven maar ook van leed en hoe je daarmee omgaat. Hoe kun je de chaos na je overlijden voorkomen? “Soms zitten de kinderen of mantelzorgers met hun handen in het haar. Ze weten niet welke keuze ze voor de patiënt of overledene moeten maken. Had hij het bij leven maar kenbaar gemaakt!”, zegt Samira. “Had mama maar een keuze gemaakt, dan was het voor mij wat makkelijker geweest.”

Positieve boost

“Dat mensen geen kennis hebben over deze periode, maakt de situatie soms moeilijk”, zegt Samira. “Daarom is het goed dat wij zoveel mensen hebben bereikt met onze voorlichtingsbijeenkomsten. Ik maak weleens mee dat naasten lachend tegen iemand zeggen ‘jij gaat nog niet dood, waarom wil je dit

bespreken? Waarop hij zegt: ‘ik wil wel dat jullie weten hoe en waar ik straks begraven wil worden en of ik behandeld wil worden want ik heb gehoord dat dit en dit beschikbaar is in Nederland.’ Dat geeft voor mij een positieve boost aan de voorlichting. Als ik één persoon kan helpen met zo’n voorlichtingsbijeenkomst, dan heeft dat voor mij meerwaarde omdat ik weet dat daarna nog andere mensen volgen”.

Ik laat graag werelden samenkomen

Mijn persoonlijke drijfveer? “Ik heb geleerd om voorlichtingen te geven. Ik werk met plezier voor stichting SGAN omdat ik mijn vak wil blijven uitoefenen. Zorg is mijn passie. Ik haal voldoening uit het geven van informatie, het voeren van een telefoontje of het doen van een begeleiding. Soms begrijpen we elkaar niet en met kennis kan ik daar iets aan doen. Ik laat graag werelden samenkomen en begrip voor elkaar groeien. Door de informatie die mensen krijgen, zorgen wij er óók voor dat zorgverleners ontlast worden en er zich geen escalatie voordoet op de werkvloer vanwege cultuurverschillen of onwetendheid”, besluit Samira.